

www.salampnu.com

سایت مرجع دانشجوی پیام نور

- ✓ نمونه سوالات پیام نور : بیش از ۱۱۰ هزار نمونه سوال همراه با پاسخنامه
- تستی و تشریحی
- ✓ کتاب ، جزوه و خلاصه دروس
- ✓ برنامه امتحانات
- ✓ منابع و لیست دروس هر ترم
- ✓ دانلود کاملاً رایگان بیش از ۱۴۰ هزار فایل مختص دانشجویان پیام نور

www.salampnu.com

دانشگاه پیام نور

به نام خدا

دانشگاه پیام نور

مواد و خدمات کتابخانه ای برای کودکان و نوجوانان

نام رشته:

کتابداری و اطلاع رسانی

تعداد واحد:

۲ واحد درسی

عنوان کتاب:

ادبیات کودکان و نوجوانان و ترویج خواندن

نویسنده:

ثریا قزل ایاغ (بهروزی)

تهیه اسلاید:

حمید دلیلی، مرداد ۱۳۸۵

- درس “مواد و خدمات کتابخانه ای برای کودکان و نوجوانان” به میزان ۲ واحد درسی (ان و اع) برای دوره کارشناسی دانشگاه ارائه شده است.

آشنایی با :

- ادبیات کودکان و نوجوانان
- تعاریف و نظریه ها
- ویژگی های جسمی و روانی کودکان و نوجوانان
- ضوابط کلی انتخاب کتاب برای کودکان و نوجوانان

ادامه اهداف درس

- روند رشد ادبیات کودکان و نوجوانان در ایران و جهان
- انواع ادبیات کودکان
- انواع کتاب کودکان
- سایر رسانه های ارتباط جمعی
- موسسه های ملی و بین المللی ادبیات کودکان و نوجوانان

- کتاب “ ادبیات کودکان و نوجوانان و ترویج خواندن ” در سه بخش زیر توضیح داده شده است:
- بخش اول: کودک و نوجوان، کتاب و خواندن (فصل ۱-۴)
- بخش دوم: ادبیات کودکان، روند رشد در جهان و ایران (فصل ۵-۱۲)
- بخش سوم: کتاب کودک، رسانه ها و راهکارها (فصل ۱۳-۱۵)

فصل اول: ویژگیهای جسمی و روانی کودکان و نوجوانان

- کودک مخاطب کیست؟
- از تولد تا ۳ سالگی
- از ۳ تا ۶ سالگی
- از ۶ تا ۱۲ سالگی
- نوجوانی، ۱۲ تا ۱۶ سالگی

دانشگاه پیام نور

ویژگیهای جسمی و روانی کودکان و نوجوانان

- از تولد تا ۳ سالگی حیات، آنچه اهمیت دارد تربیت قوای حسی و حرکتی کودک است.

دانشگاه پیام نور

ویژگیهای جسمی و روانی کودکان و نوجوانان

- از ۳ تا ۶ سالگی، کودک با ویژگیهای مهم کنجکاوی، خود مرکز گرایی، خیال گرایی، حس تقلید و میل قوی به بازی، تظاهرات ذهنی خود را در قالب تفکری کودکانه بروز می دهد.

دانشگاه پیام نور

ویژگیهای جسمی و روانی کودکان و نوجوانان

- در ۶ تا ۱۲ سالگی وارد حوزهٔ آموزش رسمی می شود. دارای روحیه سازگاری است، تفکر منطقی او را به بزرگسالان نزدیک کرده است. شخصیت اجتماعی او کم کم شکل می گیرد استعداد های خود را بروز میدهد و کنجکاویهایش هدفمند می شود.

فصل دوم: کودک و خواندن، تعاریف و نظریه ها

- تعاریف و نظریه ها
- نیازها، علایق و انگیزه ها
- موانع و مشکلات خواندن
- پایگاههای ایجاد عادت به مطالعه و خواندن
 - الف) خانواده
 - ب) مدرسه
 - ج) کتابخانه های عمومی
 - د) سایر رسانه های همگانی

تعاریف و نظریه ها

مطالعه، بررسی عمیق و همه جانبه یک مقوله است بطوری که بخشی از حواس آدمی یا تمامی آن در این امر مشارکت داشته باشند.

تعاریف و نظریه ها

خواندن، می تواند زیرمجموعه مطالعه باشد. عملی که در آن دیدن، شناسایی کردن علائم نوشتاری، تبدیل علائم نوشتاری به صوتی، درک مجموعه علائم و آواها و در نتیجه درک معنا از آن حاصل می شود.

موانع و مشکلات خواندن

- موانع فردی :
 - الف- جسمی
 - ب- روانی و اجتماعی
- وضعیت نشر و توزیع
- ممیزی (سانسور) پیش از انتشار آثار کودکان و نوجوانان
- سطح کیفی آثار چاپی
- رشد و توسعه رسانه های صوتی و تصویری
- حضور رسانه های الکترونیکی

پایگاههای ایجاد عادت به مطالعه و خواندن

- ۱- خانواده
- ۲- مدرسه
- ۳- کتابخانه های عمومی
- ۴- سایر رسانه های عمومی

دانشگاه پیام نور

فصل سوم: ادبیات کودکان و نوجوانان، تعاریف و نظریه ها، تنوع موضوعی

- تعاریف و نظریه ها
- تفاوت با ادبیات بزرگسالان
- مطالب خواندنی و شبه ادبیات
- تنوع موضوعی

دانشگاه پیام نور

تعریف ادبیات کودکان و نوجوانان

فرهنگ وبستر

مجموعه آثار نوشتاری مربوط به یک زبان [ادبیات عرب] یا یک کشور [ادبیات ایران] یا یک گروه سنی [ادبیات کودکان و نوجوانان].

دانشگاه پیام نور

تعریف ادبیات کودکان و نوجوانان

فرهنگنامه کودکان و نوجوانان

نوشته ها و سروده هایی هستند که ارزش ادبی و هنری دارند و برای کودکان و نوجوانان پدید می آیند.

تفاوت ادبیات کودکان با ادبیات بزرگسالان

کودکان بزرگسالان کوچک نیستند آنها با بزرگسالان تفاوت دارند، تفاوت آنها در تجربه های آنهاست نه در نوعشان.

تفاوت ادبیات کودکان با ادبیات بزرگسالان

می توان گفت درونمایه آثار خاص کودکان و نوجوانان می بایست با عواطف و احساسها، کنجکاویها و تجربه های آنها تناسب داشته باشد و منشا تفاوت ادبیات آنان با ادبیات بزرگسالان در همین جاست.

تفاوت ادبیات کودکان با ادبیات بزرگسالان

یکی دیگر از حوزه های تفاوت، گستره موضوعی آثار است. ادبیات بزرگسالان تنها شامل داستان، شعر، نمایشنامه، زندگینامه، مقاله ها و قطعات ادبی است ولی در حیطه ادبیات کودکان، این گستره کلیه آثار مستندی را هم که در زمینه دانش، معارف و مهارتهای بشری خلق می شود و از ساختار هنری برخوردار است در بر می گیرد.

دانشگاه پیام نور

تفاوت ادبیات کودکان با ادبیات بزرگسالان

تفاوت دیگر در تکیه داشتن ادبیات کودکان به تصویر است.

ادبیات کودکان

ادبیات کودکان اصطلاحی است که از نیمه دوم قرن ۱۸ به طور مستقل در متون غربی ظاهر شده، ولی رشد آن در قرن بیستم حاصل شده است.

تعریف ادبیات کودکان

ادبیات کودکان ابتدا ادبیات است با تمام ویژگی‌هایی که در آن نقد ادبی را می‌توان مورد توجه قرار داد، یعنی خلاق است و عمیق و از جوهر ادبی و ساختار هنری برخوردار است.

دانشگاه پیام نور

تفاوت ادبیات کودکان و نوجوانان و بزرگسالان

تفاوت ادبیات کودکان و نوجوانان و بزرگسالان تفاوت در حوزه های تجربی آنان است و استفاده وسیع از تصویر در آن و همچنین گستره ادبیات کودکان آثار مستندی را که با کیفیت هنری و ادبی مطلوب عرضه شود در محدوده خود مورد بررسی قرار می دهد.

ادبیات کهن

ادبیات کهن یا زیر مجموعه فابل و متل، قصه قومی،
اسطوره، قصه پهلوانی و حماسی، و لالایی ها و ترانه
ها شناخته می شود.

دانشگاه پیام نور

ادبیات معاصر

ادبیات معاصر که شامل افسانه نو و فانتزی داستانهایی واقعی، شعر و ادبیات مستند است.

داستانهای تخیلی

حوزه داستانهای تخیلی نو که اصطلاحاً آنها را افسانه های نو می نامند و به شکل بسیار وسیعی در قالب فانتزیهای گوناگون به کودکان ارائه می شود.

دانشگاه پیام نور

داستانهای واقع گرایانه

داستانهای واقع گرایانه بخش دیگری از این ادبیات داستانی را تشکیل میدهد.

ادبیات مستند

در حوزه ادبیات مستند، زندگی‌نامه‌ها و سفرنامه‌ها و
اثاری در حوزه‌های علوم، علوم اجتماعی، فلسفه و
دین و هنر و بازی و سرگرمی قرار می‌گیرد.

دانشگاه پیام نور

کتاب تصویری

کتاب تصویری اولین شکل از کتاب است که کودکان خواندن را با آن آغاز میکنند و ظرفی است که تمام محتوای ادبیات کودکان را میتوان در آن جای داد.

دانشگاه پیام نور

فصل چهارم: ضوابط کلی انتخاب برای کودکان و نوجوانان

- کیفیت و محتوا
- کیفیت ساخت و پرداخت
- کیفیت نگارش
- کیفیت تصویر
- کیفیت ارائه
- ابزارهای انتخاب کتاب

ضوابط کلی انتخاب برای کودکان و نوجوانان

زمینه های ارزیابی آثار کودک:

- کیفیت محتوا
- کیفیت ساخت و پرداخت
- کیفیت نگارش
- کیفیت تصویر
- کیفیت ارائه

ضوابط کلی انتخاب برای کودکان و نوجوانان

ابزارهای انتخاب کتاب کودک:

- فهرست ها
- کتابشناسیها
- نقدها
- بررسیها

دانشگاه پیام نور

فصل پنجم: روند رشد ادبیات کودکان در جهان

- ادبیات در عصر شفاهی
- ظهور صنعت چاپ
- گسترش آزاداندیشی و فراگیر شدن خواندن
- ادبیات کودکان در قرن نوزدهم
- گسترش فناوری و روند رشد ادبیات کودکان در قرن بیستم
- دور نمای آینده

ادبیات در عصر شفاهی

در عصر قبل از ابداع خط و کتابت تا دورانی که به دلیل محدودیتها، دسترسی به سواد همگانی نشده است آنچه بوده ادبیات شفاهی بوده.

روند رشد ادبیات کودکان در جهان

ادبیات در عصر شفاهی

لالایی ها، اسطوره ها، حکایتها، قصه های پریان و قصه های حماسی و پهلوانی از جمله آثاری بودند که کودکان نیز از غنا و تنوع آن لذت می بردند.

روند رشد ادبیات کودکان در جهان

شارل پرو قصه های اخلاقی زمانهای دور را منتشر ساخت که شامل قصه های ننه غاز و زیبای خفته و کلاه قرمزی، ریش آبی، بچه گربه در چکمه، بند انگشتی و سیندرلا بود.

روند رشد ادبیات کودک

قرن هجدهم میلادی

- گسترش آزاد اندیشی و فراگیر شدن خواندن
- تاثیر عمیق امیل در اثر ژان ژاک روسو
- ظهور آثار یاکوپ و ویلهلم گریم (برادران گریم)

روند رشد ادبیات کودک

ادامه قرن هجدهم میلادی

- دانیل دوفو انگلیسی و انتشار رابینسون کروزوئه (۱۷۱۹)
- جاناتان سويفت ایرلندی و انتشار سفرهای گالیور (۱۷۸۹)
- شکل گیری مجموعه قصه های قومی مشخصه اصلی این دوران

دانشگاه پیام نور

روند رشد ادبیات کودکان در جهان

تأثیر عمیق امیل، اثر ژان ژاک روسو، در قرن هجدهم در نگرش به دوران کودکی تغییر به وجود آورد.

دانشگاه پیام نور

روند رشد ادبیات کودکان در جهان

ادبیات کودکان در قرن نوزدهم
قرن نوزدهم قرن هانس کریستین آندرسن دانمارکی است.

دانشگاه پیام نور

روند رشد ادبیات کودکان در جهان

ادبیات کودکان در قرن نوزدهم

چارلز دیکنز (۱۸۱۲-۱۸۷۰) انعکاس وضعیت دردناک کودکان در اولیور توئیست (۱۸۳۷) و دیوید کاپرفیلد (۱۸۴۹) در جامعه بی رحم رو به صنعتی شدن سنگ بنای واقعیت گرایی ادبی را در آثار مخصوص نوجوانان بنیاد نهاد.

دانشگاه پیام نور

روند رشد ادبیات کودکان در جهان

ادبیات کودکان در قرن نوزدهم

آلیس در سرزمین عجایب که بعد ها با آلیس در سرزمین آیینه
ها (۱۸۷۱) توسط لوئیس کارول منتشر شد.

دانشگاه پیام نور

روند رشد ادبیات کودکان در جهان

ادبیات کودکان در قرن نوزدهم

کارلو لورنزینی ایتالیایی کتابی با نام مستعار کارلوکلودی منتشر ساخت به نام ماجراهای پینوکیو.

روند رشد ادبیات کودکان در جهان

گسترش فناوری و روند رشد ادبیات کودکان در قرن بیستم
قرن بیستم میلادی را علی رغم رخداد دو جنگ جهانی باید بهشت
دوران کودکی دانست، زیرا «کودک مداری» وجهه همت همگان
قرار گرفت. قانونهای کار اصلاح شد و از استثمار کودکان
جلوگیری شد.

دانشگاه پیام نور

روند رشد ادبیات کودکان در جهان

گسترش فناوری و روند رشد ادبیات کودکان در قرن بیستم
در ۱۹۶۷، خانم یلالپمن روز دوم آوریل، روز تولد هانس کریستین
اندرسن را روز جهانی کتاب کودک نامید.

دانشگاه پیام نور

روند رشد ادبیات کودکان در جهان

گسترش فناوری و روند رشد ادبیات کودکان در قرن بیستم
آوای وحش اثر جک لندن (۱۹۰۳) شکل دیگری از ادبیات واقعگرا
را به نوجوانان عرضه می کند.

روند رشد ادبیات کودکان در جهان

گسترش فناوری و روند رشد ادبیات کودکان در قرن بیستم
انتشار شازده کوچولو اثر آنتوان دو سنت اگزوپری فرانسوی در
۱۹۴۰، در آستانه ورود جهان به عرصه تاریکی و ددمنشی را
شاید بتوان مهمترین رویداد ادبیات کودکان در قرن بیستم
دانست. کتابی است کوچک با روحی بزرگ.

روند رشد ادبیات کودکان در جهان

گسترش فناوری و روند رشد ادبیات کودکان در قرن بیستم داستانهای واقعی در قرن ۲۰ محدوده شکن شد و قلمروهای ممنوعه ای چون فقر، جنگ، بی خانمانی، اعتیاد، تبعیض نژادی و جنسی، معلولیت، سو استفاده از کودکان و خشونت را فتح کرد و در جایگاه بالایی قرار گرفت مانند کتاب برده رقصان.

روند رشد ادبیات کودکان در جهان

دورنمای آینده ادبیات کودکان

اما کودکان در عصر سلطه رسانه های الکترونیکی پیچیده در معرض دو خطر بزرگ قرار دارند:

اول: قرار گرفتن در معرض انواع تجربه هایی که به دنیای بزرگ اول تعلق دارد

دوم: قرار گرفتن در برابر رسانه های صوتی و تصویری فراوان و بمباران اطلاعاتی

دانشگاه پیام نور

فصل ششم: روند رشد ادبیات کودکان در ایران

- ایران قبل از اسلام
- ظهور اسلام با مشروطیت
- از مشروطیت تا دهه شصت
- دهه شصت
- دهه هفتاد
- دور نمای آینده

ایران قبل از اسلام

- متن هایی از متون مذهبی و دیوانی
- ادبیات شفاهی و سابقه نقالی
- کتاب اندرز کودک
- داستان های پهلوانی و حماسی
- داستان های اسطوره ای قدیمی

ظهور اسلام تا مشروطیت

- تعلیم و تربیت کودکان در اسلام
- بازسازی هویت ملی با داستان های شاهنامه فردوسی در قرن چهارم هجری
- نگارش قابوس نامه در قرن پنجم

ظهور اسلام تا مشروطیت

- نگارش کلیله و دمنه در قرن ششم
- نگارش منطق الطیر عطار نیشابوری
- نگارش مثنوی مولوی حاوی حکایت های اخلاقی و پند آموز
- نگارش مرزبان نامه و جوامع الحکایات

ظهور اسلام تا مشروطیت

- نگارش گلستان سعدی در قرن هفتم
- حاکم شدن تعلیم مدارای اخلاقی در قرن هفتم بر نظام تربیتی ایران
- نابسامانی های اجتماعی در قرن هشتم و اثر موش و گربه عبید زاکانی

ظهور اسلام تا مشروطیت

- نابسامانی اوضاع اجتماعی ایران از قرن نهم تا سیزدهم
- رواج قصه گویی و ادبیات شفاهی از قرن نهم تا سیزدهم
- تحریر سمک عیار در اواخر دوره سلجوقیان
- تحریر حسین کرد شبستری از داستان های عامیانه عصر صفوی

ظهور اسلام تا مشروطیت

- شرح جنگ های حمزه عموی پیامبر گرامی
- نقل حکایت داستان امیرارسلان
- بطور کلی در این دوره ادبیات عامیانه شفاهی رواج داشت.

دانشگاه پیام نور

روند رشد ادبیات کودکان در ایران

از مشروطیت تا دهه شصت

جبار عسگرزاده (باغچه بان) در سال ۱۳۰۰ شمسی نقطه عطفی در تاریخ ادبیات کودکان به وجود آورد.

دانشگاه پیام نور

روند رشد ادبیات کودکان در ایران

از مشروطیت تا دهه شصت

فضل الله مهتدی (صبحی) ابتدا کار خود را با هدایت و در مجله موسیقی آغاز کرد. وی از اولین جمعه اردیبهشت ماه ۱۳۱۹ قصه گویی را در رادیو آغاز کرد.

دانشگاه پیام نور

روند رشد ادبیات کودکان در ایران

از مشروطیت تا دهه شصت

تلاش صبحی را در گردآوری افسانه های عامیانه می توان با
تلاشهای شارل پرو در اروپا مقایسه کرد.

دانشگاه پیام نور

روند رشد ادبیات کودکان در ایران

از مشروطیت تا دهه شصت

از ۱۳۲۰ ادبیات کودکان ایران وارد عرصه تعلیم مداری شد. نماینده این گروه از معلم - نویسندگان عباس یمینی شریف است.

روند رشد ادبیات کودکان در ایران

از مشروطیت تا دهه شصت

برخی از آثار ادبیات کودکان پس از دهه ۱۳۳۰:

- قصه های خوب برای بچه های خوب از مهدی آذر یزدی
- داستانهای دل انگیز ادبیات فارسی از زهرا خانلری
- ماهی سیاه کوچولو اثر صمد بهرنگی برنده جایزه بولونیا

دانشگاه پیام نور

روند رشد ادبیات کودکان در ایران

از مشروطیت تا دهه شصت

تالیف اولین کتاب درسی در زمینه ادبیات کودکان به نام اصول
ادبیات کودکان «تالیف دکتر شعاری نژاد، در ۱۳۴۰ صورت
گرفت»

روند رشد ادبیات کودکان در ایران

از مشروطیت تا دهه شصت

در ۱۳۴۱ شورای کتاب کودک که موسسه ای غیر دولتی بود، با همت جمعی از فرهنگیان، کتابداران، نویسندگان و تصویرگران کتاب کودک و به قصد اشاعه آثار ادبی ارزشمند و کمک به گسترش کتابخانه های کودکان تاسیس شد.

دهه پنجاه

- شروع ادبیات نمادین
- حضور کارشناسان ادبیات کودک ایران در مجامع بین المللی
- عضویت شورای کتاب کودک در دفتر بین المللی کتاب
- برگزاری روز جهانی کودک در سال ۱۳۵۵

دهه پنجاه

- اعطای جایزه تصویری هانس کریستین آندرسن به فرشید مثقالی
- اختصاص جایزه ادبی به اثر برگزیده سال به وسیله شورای کتاب کودک

دانشگاه پیام نور

روند رشد ادبیات کودکان در ایران

دهه شصت

برخی از آثار ادبیات کودک پس از دهه ۱۳۶۰:

- مهاجر کوچک اثر رضا رهگذر
- من صلح را دوست دارم اثر نسیم خاکسار
- قصه های مجید اثر هوشنگ مرادی کرمانی برنده جایزه بین المللی

دانشگاه پیام نور

فصل هفتم: انواع ادبیات کودکان، ادبیات شفاهی قلمرو جادوی کهن

- تعاریف و انواع
- کاربرد قصه های قومی برای کودکان و نوجوانان
- جایگاه تصویر در قصه های قومی
- ضوابط ارزیابی و انتخاب قصه های قومی برای کودکان

دانشگاه پیام نور

انواع ادبیات کودکان، ادبیات شفاهی قلمرو جادوی کهن

■ مفهوم فولکلور:

در یک مفهوم کلی تر فولکلور شامل باورهای عامیانه، طب سنتی، بازیها، آوازها، جشنها، رقصهای مذهبی، قصه های قدیمی، شعر، فابل، اسطوره، افسانه و حماسه است.

دانشگاه پیام نور

انواع ادبیات کودکان، ادبیات شفاهی قلمرو جادوی کهن

■ مفهوم ادبیات شفاهی:

ادبیات شفاهی شامل شعر و ترانه و قصه های سنتی
(اسطوره، فابل، افسانه، قصه قومی) است.

دانشگاه پیام نور

انواع ادبیات کودکان، ادبیات شفاهی قلمرو جادوی کهن

مهملات یا هیچانه ها

یکی دیگر از انواع اشعار عامیانه به شمار می آیند که در آنها معنا و مقصود خاصی دنبال نمی شود بلکه تنها نوعی بازی کلامی است.

دانشگاه پیام نور

انواع ادبیات کودکان، ادبیات شفاهی قلمرو جادوی کهن

قصه های سنتی

بخش دیگری از ادبیات عامیانه را قصه های سنتی تشکیل می دهد.
قصه هایی که سینه به سینه نقل شده اند و نویسنده خاصی
نداشته اند.

دانشگاه پیام نور

انواع ادبیات کودکان، ادبیات شفاهی قلمرو جادوی کهن

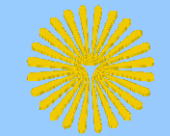
■ طبقه بندی قصه ها:

■ اسطوره

■ فابل (حکایت پند آمیز)

■ افسانه

■ قصه های قومی

انواع ادبیات کودکان، ادبیات شفاهی قلمرو جادوی کهن

قصه های قومی ویژگیهای خاص خود را دارند

- ماهیت شفاهی دارند و محصول ذهنیت جمع هستند.
- محتوای این قصه ها از حوادث واقعی و غیر واقعی و تصادفی به وجود آمده است.
- قهرمانهای قصه ها دارای صفات مطلق هستند.
- این قصه ها از طرح و الگوی واحدی پیروی می کنند.
- قصه های قومی اغلب ابعاد اعجاب انگیز دارند.
- این قصه ها ظاهرا تعلق زمانی و مکانی ندارند.
- زبان روایی است.

دانشگاه پیام نور

انواع ادبیات کودکان، ادبیات شفاهی قلمرو جادوی کهن

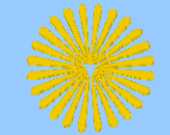
دسته بندی قصه های قومی

الف) قصه های تکرار شونده یا زنجیره ای مثل مهمانهای نا خوانده

ب) قصه های حیوانی مانند بز زنگوله به پا

ج) قصه ای شگفت انگیز یا جن و پری مانند سیندرلا

د) قصه های واقعی مانند در کوچه های اصفهان پول ریخته

فصل هشتم: انواع ادبیات کودکان: داستانهای شگفت انگیز و نو و ...

- تعریف داستان و تفاوت آن با قصه
- قصه های جن و پری جدیدس
- فانتزی
- داستانهای تخیلی-علمی
- جایگاه داستانهای شگفت انگیز و نو در زندگی کودکان و نوجوانان
- ضوابط ارزیابی داستانهای شگفت انگیز و نو

داستان

داستان یک سلسله وقایع حقیقی یا غیر حقیقی است که به طور زنده و آمیخته با جزئیات بیان شده باشد، داستان ساخته و پرداخته ذهن خلاق فردی به نام نویسنده است.

داستان

قصه محصول ذهنیت جمع است و خالق مشخصی ندارد. زبان قصه ها شفاهی بوده و ماهیت گفتاری دارد.

قصه های جن و پری جدید

با رواج فرهنگ مکتوب هم قصه های قومی قدیمی شفاهی مکتوب شد و هم قصه ها بر اساس الگوهای آنها یا با استفاده از عواملی که در این قصه ها نقش داشتند خلق شد. از باب مثال می توان از پری دریایی اثر هانس کریستین اندرسن نام برد.

دانشگاه پیام نور

ادبیات کودکان و نوجوانان

فانتزی

فانتزی در لغت به معنی وهم و خیال است و در ساختار ادبی به ادبیات وهم و خیال (میر صادقی، ۱۳۷۷، ص ۱۰)

فانتزی

ماجراهای آلیس در سرزمین عجایب اثر لوئیس کارول که یکی از فانتزی های کلاسیک به شمار می آید.

فانتزی

فانتزیها از نظر درونمایه، موضوع، طرح و شخصیت پردازی، طبقه بندیهای متنوعی.

دانشگاه پیام نور

ادبیات کودکان و نوجوانان

داستانهای تخیلی-علمی

داستانهایی هستند که بر اساس نوآوریهای علمی و فنی یا شبه علمی و فنی فرضیه خود را بنا می‌نهند مانند داستانهای ژول ورن

انواع ادبیات کودکان

جایگاه داستان های شگفت انگیز در زندگی کودکان و نوجوانان

- این گونه داستان ها به کودک این امکان را می دهد تا به مدد تخیل خود شرایط زیستی، فکری و احساسی و عاطفی خود را تبیین کند و دورنمایی از آینده را برای خود ترسیم می کند.

انواع ادبیات کودکان

جایگاه داستان های شگفت انگیز در زندگی کودکان و نوجوانان

با توجه به غنی و قوی بودن عنصر تخیل در داستان های شگفت انگیز، تجربه تخیل را برای کودکان به وجود می آورند.

انواع ادبیات کودکان

جایگاه داستان های شگفت انگیز در زندگی کودکان و نوجوانان

- داستان های شگفت انگیز با شخصیت های محوری برای کودکان و همذات پنداری، فرصت نوعی تخلیه روانی را برای آنها فراهم می آورد.

ضوابط ارزیابی داستانهای شگفت انگیز و نو

در ارزیابی داستانهای شگفت انگیز و نو باید به موارد زیر توجه داشت:

- درونمایه
- طرح
- شخصیت پردازی
- زبان و بیان

دانشگاه پیام نور

فصل نهم: انواع ادبیات کودکان: داستانهای واقع گرا

- واقعگرایی، رمان، داستان کوتاه
- جایگاه داستانهای واقعی در زندگی کودکان و نوجوانان
- انواع داستانهای واقعی
- عناصر متشکله داستان خوب
- ضوابط ارزیابی داستان

انواع ادبیات کودکان:داستانهای واقع گرا

واقعگرایی، رمان، داستان کوتاه
در معنای کلی، به آثار ادبی و هنری که متعهد به واقعیت باشد آثار
واقعگرا می گویند.

دانشگاه پیام نور

انواع ادبیات کودکان:داستانهای واقع گرا

رمان

رمان مهمترین قالب ادبی زمانه ماست و بسیاری از شاهکارهای ادبیات جهان معاصر در این قالب به خوانندگان عرضه شده است.

انواع داستانهای واقعی

- داستانهای حیوانی مانند سپید دندان و آوای وحش
- داستانهای تاریخی مانند کودک، سرباز و دریا
- داستانهایی در مورد مسائل و مشکلات کودکان و نوجوانان مانند مهاجر کوچولو
- داستانهای عاشقانه مانند داستان نخل
- داستانهای ماجراجویی مانند سختون

عناصر متشکله داستان خوب

- درونمایه یا تم
- پیرنگ (طرح)
- شخصیت و شخصیت پردازی
- زمان و مکان
- زاویه دید
- سبک

عناصر متشکله یک داستان خوب

درونمایه یا تم

درونمایه و تم تفکری است که داستان را یکپارچه نگه می دارد... اندیشه و معنای محوری که در یک نوشته ادبی وجود دارد.

پیرنگ (طرح)

مرکب از دو کلمه پی + رنگ است؛ پی به معنای بنیاد و شالوده و پایه آمده و رنگ به معنای طرح و نقش ... پیرنگ یا نقشه و طرح الگو یا شبکه استدلالی حوادث در داستان است.

دانشگاه پیام نور

عناصر متشکله یک داستان خوب

شخصیت و شخصیت پردازی

کسانی را که توسط نویسنده خلق می شوند تا عمل داستانی را به سرانجام برسانند شخصیت می نامند.

زمان و مکان

هر واقعه ای در زمان و مکان خاصی روی می دهد. مگر نه اینکه هر انسانی در روز، ساعت و حتی ثانیه مشخصی دقیقا بر روی نقطه ای از این کره خاکی به دنیا می آید، پس عنصر زمان و مکان در داستان بخصوص داستان واقعی نقش مهمی دارد.

زاویه دید

زاویه دید، نمایش دهنده شیوه ای است که نویسنده به کمک آن مصالح و مواد داستانی خود را به خواننده ارائه می کند و در واقع رابطه نویسنده را با داستان نشان می دهد.

دانشگاه پیام نور

عناصر متشکله یک داستان خوب

سبک

سبک راه و روشی است که نویسنده برای عینیت بخشیدن به فکر و اندیشه و تخیل خود برمی‌گزینند. «سبک شامل طرز تنظیم و ترتیب عقاید، انتخاب واژگان، تصویر خیال، ساختار و تنوع جمله‌ها، ضرباهنگ، تکرار، انسجام، تاکید، وحدت و لحن است.

فصل دهم: انواع ادبیات کودکان: شعر

- تعاریف، ویژگیها، ساختار
- شعر کودک، درونمایه و ساختار
- انواع شعر کودک
- ضوابط ارزیابی و انتخاب شعر برای کودکان – جایگاه تصویر
- شعر برای نوجوانان

انواع ادبیات کودکان: شعر

- شعر یکی از مهمترین گونه های ادبی است که خیال انگیزی درونمایه آن را تشکیل می دهد که زبان عاطفی و موزون را طلب می کند. کودک ارتباط خود را با شعر از لالایی و سایر اشعار عامیانه آغاز می کند.

انواع ادبیات کودکان: شعر

- اشعار کودکان می تواند روایی باشد یا تغزلی. اشعار روایی بیشتر مورد علاقه کودکان در سنین اول دبستان است و اشعار تغزلی پاسخگوی نیاز کودکان در سنین بالاتر.

انواع شعر کودک

شعر روایی

مانند:

یک گلوله برفی برای خودم درست کردم
آنقدر گرد و خوشگل که فکرش را هم نمی توانی بکنی
بعد فکر کردم برای خودم نگهش دارم
پیش خودم بخوابانمش
برایش لباس خواب درست کردم
یک بالش هم برای زیر سرش
دیشب دیدم گذاشته رفته
اما پیش از رفتن جایش را خیس کرده بود.

(سیلور استاین)

انواع شعر کودک

شعر تغزلی

مانند:

- کو کجاست؟

ماه نیست

پس چه شد؟

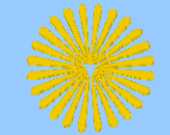
- مثل رنگ

خرد شد

تکه تکه شد

هر ستاره تکه ای

....

فصل یازدهم: انواع ادبیات کودکان: آثار مستند (کتابهای علمی و دانش اجتماعی)

- تعاریف، ویژگیها، ساختار و تصویرگری آثار مستند
- کتابهای علمی، انواع و ضوابط ارزیابی
- کتابهای دانش اجتماعی، انواع و ضوابط ارزیابی در چگونگی ارزیابی کتابهای دانش اجتماعی

انواع ادبیات کودکان: آثار مستند

- کتابهای علمی
- دانش اجتماعی
- فلسفی دینی
- زندگی‌نامه و سفرنامه
- بازی و سرگرمی و هنر

آثار مستند

تعاریف:

- بنیادی ترین هدف آثار مستند، دادن اطلاعات، راهنمایی کردن با امید بسیار و روشنگری است.
- هدف این گونه آثار، تنها انتقال اطلاعات سازمان یافته نیست.

دانشگاه پیام نور

انواع ادبیات کودکان

آثار مستند

ادامه تعاریف:

- در این گونه آثار توانایی درک و دانش پایه کودک در دریافت اطلاعات ارائه شده در کتاب از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است.

آثار مستند

ادامه تعاریف:

- در انتخاب تصاویر برای این گونه آثار، صحت، دقت و سندیت معیار بسیار مهمی به شمار می آید.

دانشگاه پیام نور

انواع ادبیات کودکان

آثار مستند

ادامه تعاریف:

- در طراحی کتابهای مستند برای کودکان پیش دبستانی و نیز سالهای اول دبستان گاه استفاده از ساختار داستانی مناسب است؛ اما به هیچ وجه برای سالهای بالاتر این ساختار توصیه نمی شود.

انواع کتابهای علمی

- کتابهای علمی عمومی مانند علوم در حیات پستی خانه شما
- جهان جانداران مانند کتاب لانه سازها
- زمین و فضا مانند داستان عصر یخبندان
- موضوع انرژی مانند داستان اتم

ضوابط ارزیابی کتابهای علمی

- باید درونمایه ای روشن، واضح، جالب و جذاب داشته باشند
- باید به دانش پایه، علایق و توانایی، جذب و درک کودک توجه شود
- نبودن محدودیت به لحاظ انتخاب موضوع.

ضوابط ارزیابی کتابهای علمی

- زبان و بیان این گونه آثار باید علمی و دقیق باشد
- از نظر ساختاری نویسنده باید محتوای برگزیده شده را به بخش های مختلف تقسیم بندی کند
- این گونه آثار بایستی با تصاویر همراه باشد.

انواع کتابهای دانش اجتماعی

- مقوله تاریخی
- مقوله جهان شناسی
- بررسی معضلات اجتماعی

ضوابط ارزیابی کتابهای دانش اجتماعی

- ارتباط درونمایه با زندگی کودکان
- نسبی بودن نظریه های ارائه شده
- نحوه ارائه واقعیات خشن و پرداخت نشده

انواع ادبیات کودکان

ضوابط ارزیابی کتابهای دانش اجتماعی

- بالا بردن درک خواننده کم تجربه
- ساختار روایت گونه این آثار
- انتخاب زبان مناسب و ادبی
- انتخاب تصاویر درست

دانشگاه پیام نور

فصل دوازدهم: انواع ادبیات کودکان: کتابهای مستند، کتابهای فلسفی، ...

- علوم انسانی: مطالب فلسفی، دینی، اخلاقی و روانشناختی
- زندگی‌نامه و سفرنامه
- بازی و سرگرمی و هنر
- کتابهای مرجع

دانشگاه پیام نور

انواع ادبیات کودکان و نوجوانان

مطالب فلسفی

ماهی سیاه کوچولو نوشته صمد بهرنگی قبل از آنکه یک داستان باشد اثری است فلسفی. همین طور شازده کوچولو نوشته سنت اگزوپری و دنیای سوفی یوستین گوردِر.

رشد اخلاق در کودکان از دیدگاه پیاژه

پیاژه روانشناس سوییسی، رشد اخلاق در کودکان را دارای مراحل گوناگونی می‌داند:

«مرحله پیش اخلاقی» که تا ۴ سالگی است و مرحله ناپیروی نیز خوانده می‌شود.

مرحله دوم «مرحله قراردادی» است یا مرحله دیگر پیروی که ۴ تا ۷ سالگی است.

مرحله سوم «مرحله خود پیروی» است که از ۷ تا ۱۲ سالگی می‌باشد.

دانشگاه پیام نور

انواع زندگینامه از نظر ساختاری

- تمام مستند
- نیمه مستند
- داستانی

دانشگاه پیام نور

انواع زندگینامه از نظر درونمایه

- زندگینامه های پویندگان زمین و فضا
- زندگینامه های هنرمندان و نویسندگان
- زندگینامه دانشمندان و متفکران

ضوابط ارزیابی زندگینامه ها

- انتخاب دقیق و درست شخصیت
- مستند، دقیق و به دور از تعصب بودن
- بررسی شخصیت بطور همه جانبه
- وجود وحدت و انسجام در درونمایه
- زبان زندگینامه
- تصاویر در زندگینامه

دانشگاه پیام نور

بازی و سرگرمی و هنر

- بازی به عنوان رفتاری پویا و فعال و سازنده بخشی لازم و جدایی ناپذیر دوران کودکی از زمان زاده شدن تا سنین بزرگسالی است.

بازی و سرگرمی و هنر

انواع کتابهای بازی

- بازی های جسمی، انواع ورزشها
- بازی های فکری
- کاردستی ها
- گردآوری اشیاء

کتابهای هنری

- کتابهایی که در آنها به گونه ای کودک با یک هنر آشنا می شود
مانند:

هنر مجسمه سازی، هنر سینما، عروسک سازی، موسیقی،
نقاشی

ضوابط ارزیابی کتابهای هنری

- تصاویر
- جذابیت و کشش در کیفیت ارائه
- تاریخ و زبان هنر
- انتخاب درست موضوع

دانشگاه پیام نور

فصل سیزدهم: کتاب تصویری، کتابهای مصور، وضعیت تصویر در کتابهای

- تعریف کتاب تصویری و تفاوت آن با کتاب مصور
- کودکان و کتابهای تصویری
- انواع کتابهای تصویری
- ضوابط ارزیابی کتابهای تصویری

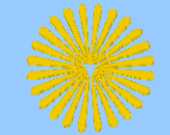

دانشگاه پیام نور

کتاب تصویری، کتابهای مصور، وضعیت تصویر در کتابهای

تعریف کتاب تصویری

پری نودلمن کتاب تصویری را کتابی می داند که «از طریق مجموعه ای از تصاویر مرتبط به هم یا متنی کوتاه یا بدون متن قصه گویی می کند یا اطلاعاتی را منتقل می کند»

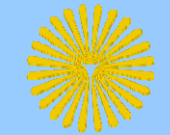

دانشگاه پیام نور

کتاب تصویری، کتابهای مصور، وضعیت تصویر در کتابهای

انواع مختلف کتابهای تصویری

- کتابهای حسی-لمسی یا آغازگر
- کتابهای مشارکتی
- کتاب-بازیچه
- کتابهای مفهومی
- کتابهای الفبا و اعداد

دانشگاه پیام نور

کتاب تصویری، کتابهای مصور، وضعیت تصویر در کتابها

تعریف کتاب تصویری و تفاوت آن با کتاب مصور

- هر کتاب دارای تصویر را نمی توان کتاب تصویری خواند
- در کتاب های تصویری، تصویر مهمتر از متن است
- کتاب های تصویری یا داستانی هستند یا مصور.

دانشگاه پیام نور

کتاب تصویری، کتابهای مصور، وضعیت تصویر در کتابها

کتاب مرغ سرخ پاکوتاه نمونه ای از کتاب تصویری

دانشگاه پیام نور

کتاب تصویری، کتابهای مصور، وضعیت تصویر در کتابها

ماهی سیاه کوچولو نمونه ای از یک کتاب مصور

دانشگاه پیام نور

کتاب تصویری، کتابهای مصور، وضعیت تصویر در کتابها

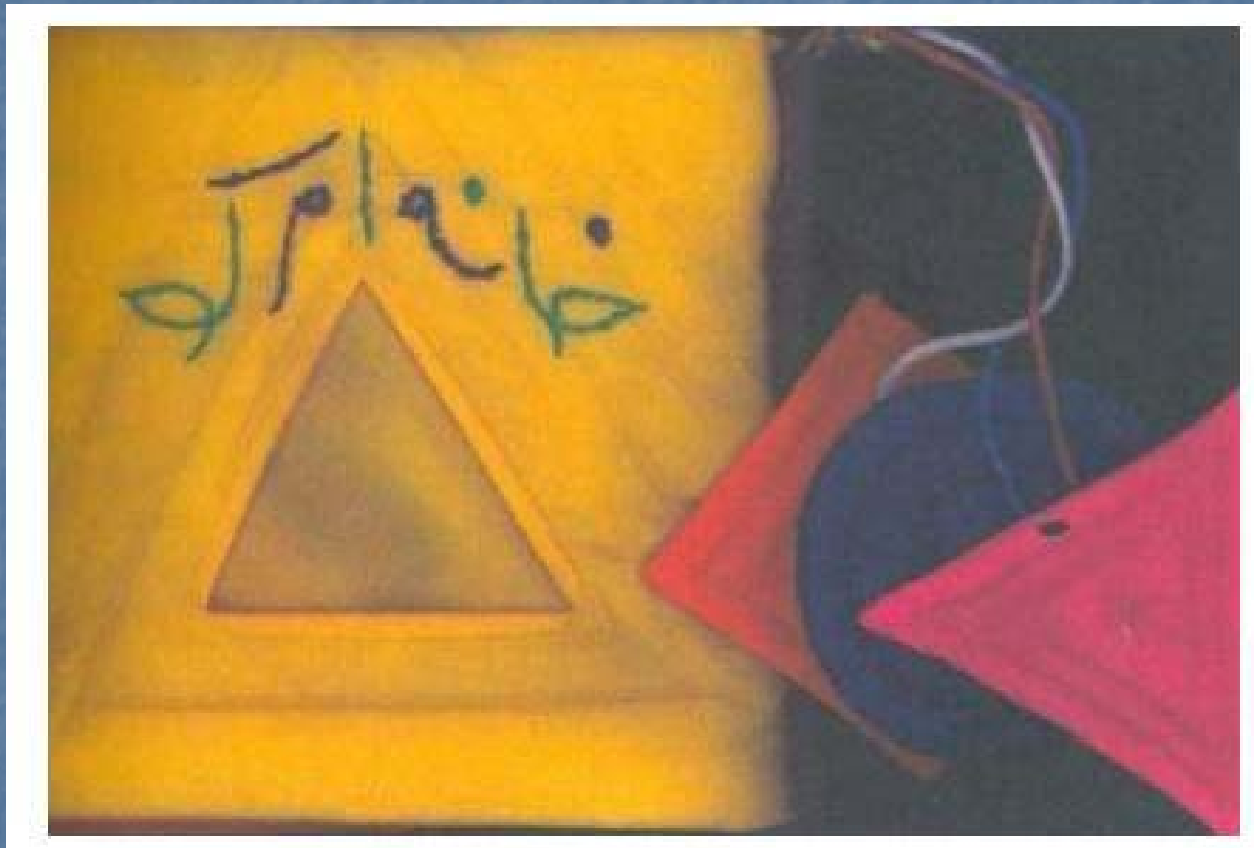

جم جمک برگ خزون نمونه کتاب تصویری آغاز گر

دانشگاه پیام نور

کتاب تصویری، کتابهای مصور، وضعیت تصویر در کتابها

خانه ام کو؟ نمونه کتاب بازیچه

دانشگاه پیام نور

کتاب تصویری، کتابهای مصور، وضعیت تصویر در کتابها

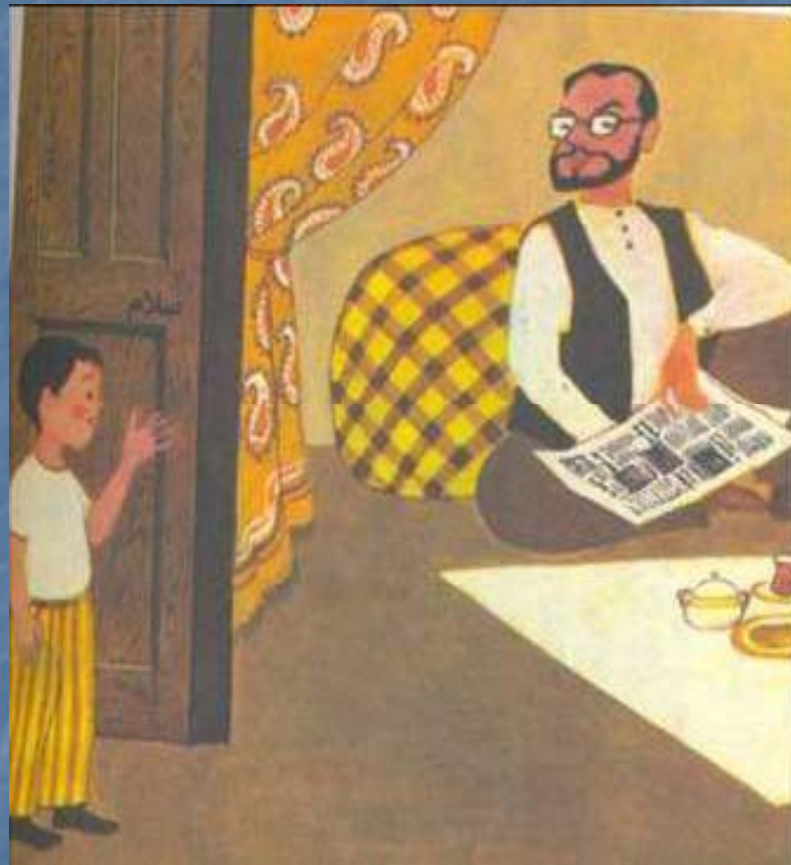

درخت، نمونه ای از کتابهای مفهومی

دانشگاه پیام نور

کتاب تصویری، کتابهای مصور، وضعیت تصویر در کتابها

سلام، نمونه کتاب مفهومی

دانشگاه پیام نور

کتاب تصویری، کتابهای مصور، وضعیت تصویر در کتابها

آ اول الفباست، نمونه ای از کتابهای الفبایی کلاسیک

دانشگاه پیام نور

کتاب تصویری، کتابهای مصور، وضعیت تصویر در کتابها

درخت الفبا، نمونه ای از کتابهای الفبای دبستانی

دانشگاه پیام نور

کتاب تصویری، کتابهای مصور، وضعیت تصویر در کتابها

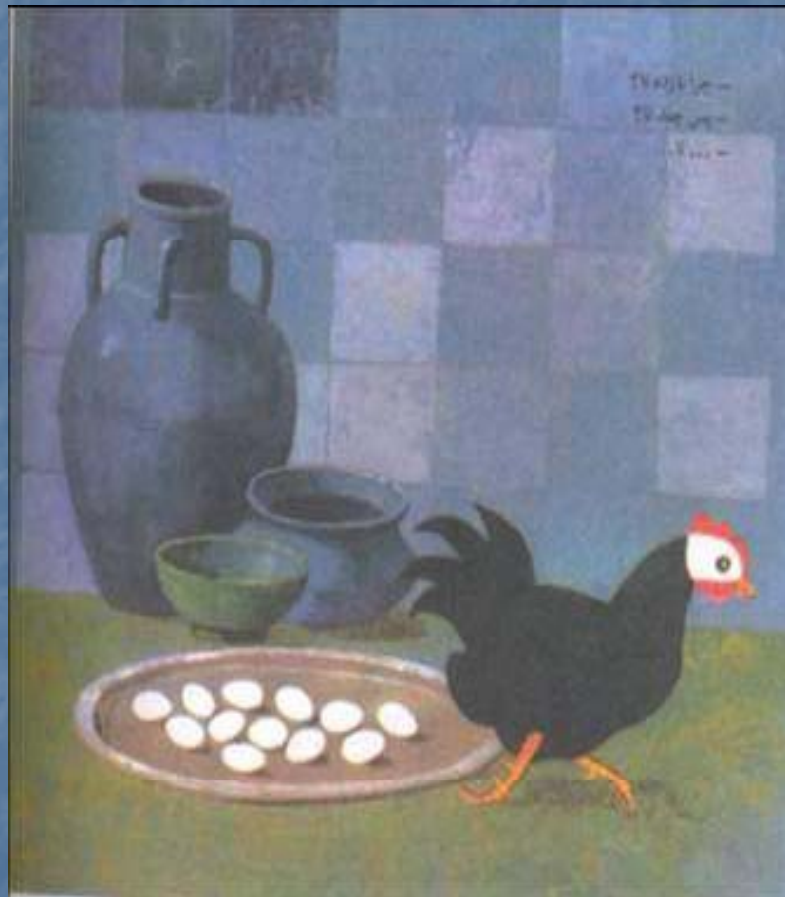

مازن، نمونه ای از کتاب الفبایی معما

دانشگاه پیام نور

کتاب تصویری، کتابهای مصور، وضعیت تصویر در کتابها

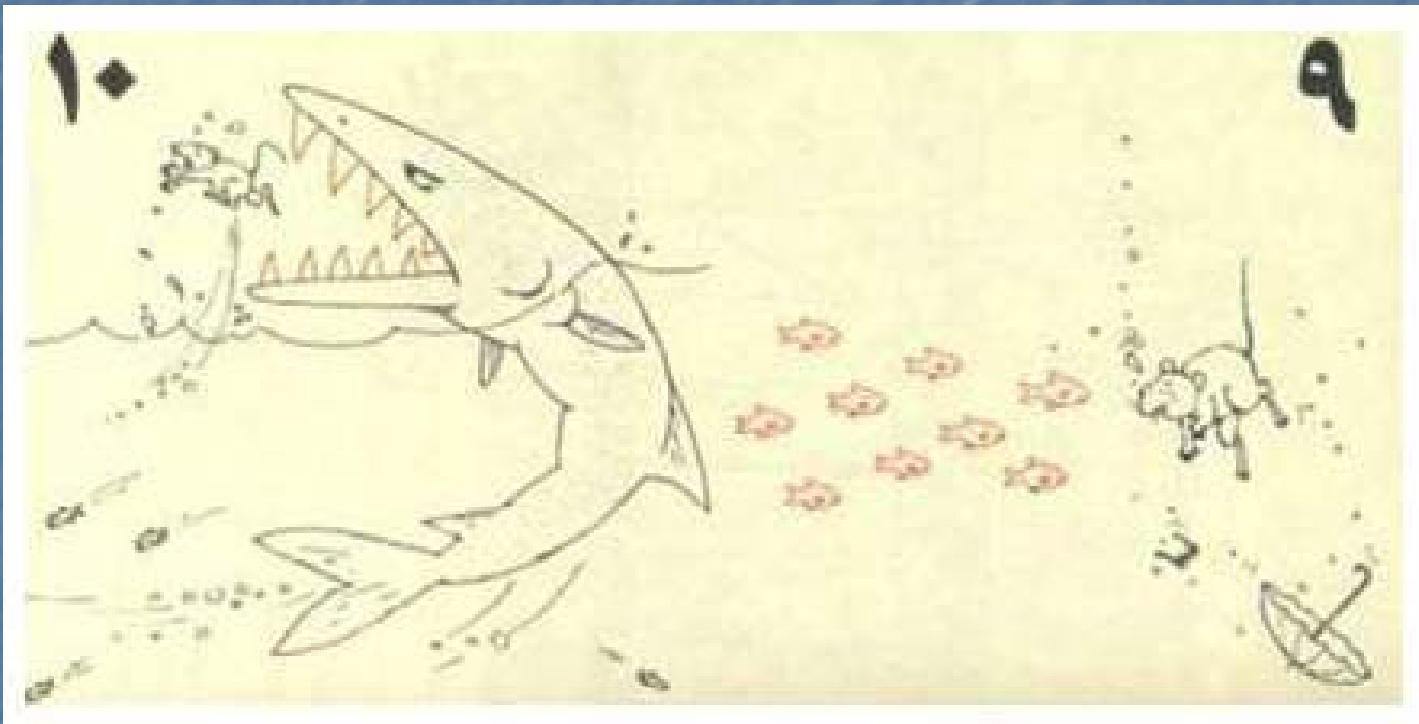

پس چندتا؟ نمونه ای از کتابهای اعدادی

دانشگاه پیام نور

کتاب تصویری، کتابهای مصور، وضعیت تصویر در کتابها

از یک تا ده، نمونه کتاب اعدادی

دانشگاه پیام نور

کتاب تصویری، کتابهای مصور، وضعیت تصویر در کتابها

نیم جیبی، نمونه ای از کتابهای بدون کلام داستانی

دانشگاه پیام نور

کتاب تصویری، کتابهای مصور، وضعیت تصویر در کتابها

ارزیابی کتابهای تصویری

- توجه به عناصر هنری
- هماهنگی متن و تصویر
- طراحی و کیفیت ارائه و چاپ
- ارتباط سبک انتخابی با موضوع کتاب

دانشگاه پیام نور

فصل چهاردهم: ادبیات کودکان و سایر رسانه های ارتباط جمعی

- روزنامه
- مجلات
- ویژگی مجلات خوب
- برنامه های رادیویی و تلویزیونی
- نمایش و سینما و کودک و نوجوان
- سایر رسانه های صوتی و تصویری

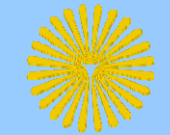

دانشگاه پیام نور

ادبیات کودکان و سایر رسانه های ارتباط

جمعی

- روزنامه
- مجلات
- برنامه های رادیویی و تلویزیونی
- نمایش و سینما
- رایانه ها و اتصال به شبکه ها
- نوار، CD و ...

دانشگاه پیام نور

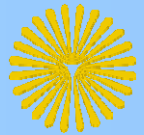
فصل پانزدهم: فعالیتهایی جهت اشاعه کتاب و خواندن

- قصه گویی و کتابخوانی
- کتابسازی
- معرفی شفاهی کتاب
- مراحل انجام کار
- نمایشگاه کتاب
- مسابقات کتاب
- باشگاه کتاب و حلقه های مطالعاتی

فعالیت‌هایی جهت اشاعه کتاب و خواندن

- قصه‌گویی و کتابخوانی
- معرفی شفاهی کتاب
- برگزاری نمایشگاه‌های کلاسی یا عمومی
- مسابقات کتاب
- تشکیل باشگاه‌های کتاب
- حلقه‌های مطالعاتی

دانشگاه پیام نور

موفق باشید

www.salampnu.com

سایت مرجع دانشجوی پیام نور

- ✓ نمونه سوالات پیام نور : بیش از ۱۱۰ هزار نمونه سوال همراه با پاسخنامه
- تستی و تشریحی
- ✓ کتاب ، جزوه و خلاصه دروس
- ✓ برنامه امتحانات
- ✓ منابع و لیست دروس هر ترم
- ✓ دانلود کاملاً رایگان بیش از ۱۴۰ هزار فایل مختص دانشجویان پیام نور

www.salampnu.com